

cirkusové lekce

Dokončení z minula: Španělský krok pod sedlem

Španělský krok pod sedlem nejlépe natrénujete s pomocníkem. V první fázi bude plnit roli „hadrového panáka“: bude pouze klidně sedět v sedle, zatímco vy začnete ze země s koněm opět se step control... Kůň se nyní musí především naučit vybalancovat váhu na svém hřbetě. Jakmile nabyde obvyklé jistoty, můžete přejít k druhé, „paralelní“ etapě, při níž kůň bude dostávat jednak známé signály ze země, jednak nové ze sedla. I jezdec teď dostane dva dlouhé bičiky, jimiž tušíruje koně stejně jako osoba na zemi. Zároveň dává jemné pokyny otěží (já nenápadně přitáhnou a přibližně o 2 cm přizvednu otěž na té straně, kde se má zvednout noha). Ve třetí fázi začíná stále více přebírat kontrolu jezdec, úlohou člověka na zemi je již jen podpora ve chvílích, kdy kůň začne váhat.

Shadow hrdě předvádí španělský krok.

Nejenže poklona, zvaná rovněž kompliment nebo da capo, sama o sobě pěkně vypadá, je zároveň klíčovým prvkem pro pozdější nácvik ležení, sezení, pokleku. Při jejím tréninku není možné nic uspěchat, poklona je náročný cvik a kůň si jej musí „zažít“. Teprve když ho vykonává s absolutní jistotou, je možné přikročit k zmiňovaným „nástavbovým“ kouskům.

Poklona s lonží

Ehm, ale ta lonž...

Tento způsob užití lonže byl ve středověkých textech znám pod pojmem „Ordini di Cavalli“. Psávalo se v nich o tom, jak s ní, s ostrou uzdou, bičem a čtyřmi statnými pomocníky „naučit“ koně, aby si lehl. Je s podivem, že tyto metody přetrvaly až do dnešní doby. Avšak je třeba si uvědomit, že lonž sama za svou špatnou pověst nemůže: vždy ji drží něčí ruce... Já vnímám lonž - správně nasazenou a použitou - jako oporu, skrze niž koni při takových cvicích, jako je právě třeba kompliment, sdělují velmi důležitou věc: nenechám tě upadnout! Je to podobné, jako když se malé dítě učí jezdit na kole s pomocnými kolečky.

Navykání na lonž

Při navykání na lonž postupujeme opatrně a klidně. Koně může zneklidnit, že najednou nemá všechny čtyři nohy volné a jeho schopnost útěku coby základní přirozenost prchavého zvířete je tudíž výrazně narušena.

Existují speciální lonže pro toto cvičení, ale stačí i klasická širší lonž. Nikdy však nepoužívejte provaz, mohl by koně odřít.

Na konci lonže vytvořte stahovací smyčku. Koni ji nejprve ukažte a dotýkejte se jí jeho těla. Potom ho požádejte, aby zvedl přední nohu jako při čiš-

tění kopyt a smyčky přetáhněte na spěnkou. Pozor: smyčka má směřovat dozadu!

Někteří jedinci zpočátku nohu zvedají, cukají s ní, aby se zbavili té nepříjemné věci. Vyčkejte, dokud se kůň nezklidní, a potom můžete zkusit nový podnět: kývat lonží, aby kůň cítil její pohyb. Možná opět znejistí. Jakmile zůstane pokojně stát, můžete pokročit k dalšímu cvičení: koně s lonží kolem spěnky pomalu vedte. Dávejte při tom pozor, aby si lonž nepřišlápl. Když i toto cvičení zdárně zvládnete, zastavte se a položte koni lonž přes hřbet přímo za kohoutkem. Její volný konec nechte sklouznout na druhou stranu, zachyťte jej pod břichem a protáhněte zpátky k sobě - vždy musí vycházet před částí vedoucí nahoru přes hřbet! Zkontrolujte také, že lonž není nikde překroucená.

Dejte koni čas, aby vstřebal nové vjemy. Potom uchopte tu část lonže, která vede přes hřbet, a mírně s ní pošoupněte nahoru a dolů. Kůň bude stejně tření cítit i při pokleku do

zopakovat, tentokrát již můžete jednu sekundu přidat. Kůň je připravený na nácvik poklony tehdy, vydrží-li v klidu s nohou zavěšenou na lonží celých 10 sekund (platí pro obě přední nohy, cviky opakujete na obě strany!). To si však už raději nechte na další den a lekci zakončete nějakým známým cvikem, který váš kůň umí a který se mu líbí, např. plie.

První poklona

a) s pomocí mrkve:

Zopakujte si, co jste se předchozího dne naučili: projděte si od začátku celý proces navykání na lonž... „Vyzbrojte“ se velkou mrkví a nasadte koni lonž. Nechte ho zvednout nohu a správně ji ohněte. Prostrčte koni mrkev mezi předníma nohama jako při plie a dejte příkaz „kompliment!“. Koník mrkev rychle vypátrá a ochotně ji bude sledovat dolů. Od začátku musíte dbát na to, aby při pokleku do poklony holeň vašeho koně zůstávala rovnoběžně se zemí: budete muset

jste dosud drželi pod mírným tlakem, uvolněte, ustupte stranou a zavelte „nahoru!“. Jakmile se kůň zvedne, pochvalte ho a dejte mu zbytek mrkve. Tímto postupem se vyhnete vypěstování zlozvyku, kdy kůň „padne“ do poklony, sežere mrkev a okamžitě zase vyskočí, místo aby počkal na váš povel.

Je pravděpodobnější, že se vám první poklona nevydaří úplně stoprocentně. Váš kůň bude možná váhat, nebo si netroufne pokleknout až na zem. Receptem je zde pouze trpělivost. Každý den postupujte o kousíček níž. Nikdy však koně nenutíte.

Jiný případ však nastane, jestliže se vašemu koni natažená noha podlomí a on klopýtne. Stane-li se vám to víc než třikrát, trénink přerušte a pro jistotu věc konzultujte s veterinářem. Váš kůň by mohl mít slabé nebo zkrácené šlachy a svaly. Váš veterinář vám poradí, jak situaci řešit.

b) ze zacouvání:

Poklonu můžete koně naučit také z couvání. Nasadte mu stájovou ohlávku, do níž zapnete otěže nebo dvě vodítka, dobře poslouží i měkký side pull.

Nejprve koně naučte zacouvat několik kroků na ruce: postavte se vedle něj, dívejte se na jeho kohoutek, vezměte otěže a jemně zatáhněte dozadu. Hned, jak se pohne zpátky, otěže povolte a pochvalte ho. Rozhodně se s ním však nepřetahujte! Cvičení opakujte z druhé strany.

Poté nasadte koni lonž, ohněte nohu do správného úhlu a dejte povel „kompliment!“. Současně zatáhněte otěžemi dozadu jako při couvání. Vám protilehlou otěž držte o šířku dlaně kratší, čímž umožníte koni lehké postavení krku. Mrkev bude muset koni nabízet pomocník, vám už na to totiž nebudou stačit ruce: zatímco v jedné držíte otěže, druhou musíte ještě zvládnout korigovat přitažení lonže. Držte ji stejně jako otěž.

Každou lekci procvičujte vždy 3krát na každou stranu, přičemž dejte koni krátkou pauzu vždy, když jednotlivé cvičení dokončíte. Protože je poklona opravdu náročný cvik, doporučuji ji cvičit ob den.

**Karin Tillisch
překlad Kateřina Svatoňová
foto Christiane Slawik**

Příště: poklona s bičikem a pod jezdcem.

1. Nechte koně zvednout nohu a správně ji ohněte. Prostrčte mu mrkev mezi předníma nohama jako při plie a dejte příkaz „kompliment!“.

2. Dbejte, aby při pokleku do poklony holeň vašeho koně zůstávala rovnoběžně se zemí: lonž opatrně přitahujte podle toho, jak si kůň bude klekat.

3. Ještě než kůň schroupe poslední sousto, uvolněte lonž, ustupte stranou a zavelte „nahoru!“.

poklony a takto se na ně připraví. Na závěr této fáze přípravy opět obejděte kolečko.

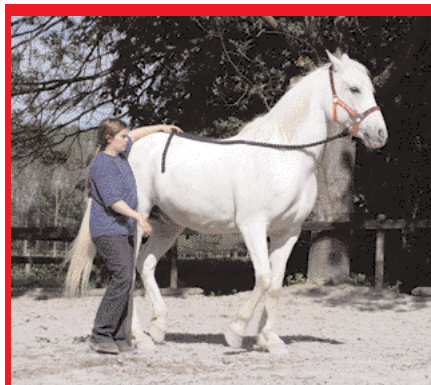
Na třech nohách

Nyní nastává okamžik, který prověří předchozí přípravu i důvěru vašeho koně: požádejte jej, aby zvedl nohu jako při step control, a když vám vyhoví, pomozte mu ji ohnout do 90° úhlu (holeň by měla jít rovnoběžně se zemí), současně zatáhněte za lonž, takže noha bude volně viset. Teď by se kůň mohl začít plašit, protože zjistí, že by v případě potřeby nemohl utéct. Může se pokoušet uskočit nebo postavit na zadní... Uklidňujte jej, ale lonž povolte pouze tehdy, kdy jeho pokusy o vyproštění nabírají na intenzitě a hrozí zranění.

Zpočátku nechte nohu zavěšenou na lonží nanejvýš 2 sekundy. Potom lonž uvolněte a povel „dolů!“ koni sdělte, aby nohu postavil. Zaslouží si velkou pochvalu. Obejděte spolu jedno uvolňovací kolo a zkuste cvik

lonž opatrně přitahovat, podle toho, jak si váš kůň bude klekat. Musí „přistát“ na celou plochu holeně, ne na klouby!

Když máte „dosednutí“ šťastně za sebou, dejte povel „zůstaň!“, mrkev přemístíte k jeho hrudi a tam mu ji nabídněte. Ještě než kůň schroupe poslední sousto, lonž, kterou

Couvání na ruce není přetahování.

Když umíte správně couvat, můžete se pustit do poklony.